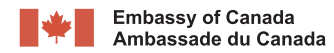

Melissa Shiff: **Proměna rituálu / Reframing Ritual**

Židovské muzeum v Praze – Španělská synagoga / Jewish Museum in Prague – Spanish Synagogue
6. dubna – 4. června 2006 / April 6 – June 4, 2006

Tato publikace vychází u příležitosti stého výročí založení Židovského muzea v Praze.
This book was published for the centenary year of the Jewish Museum in Prague.

Text copyright © 2006 by Melissa Shiff, Louis Kaplan, Michaela Hájková
Illustrations copyright © 2006 by Melissa Shiff
Translation copyright © 2006 by Michaela Hájková, Howard Sidenberg
This edition © 2006 by Jewish Museum in Prague

Melissa Shiff
Proměna rituálu: Postmoderní židovská svatba
Reframing Ritual: Postmodern Jewish Wedding

V hlavních rolích Melissa Shiff jako nevěsta a Louis Kaplan jako ženich
Featuring Melissa Shiff as the Bride and Louis Kaplan as the Groom

Spojení „proměna rituálu“ zřejmě mnohým připomene klasický oxymóron, jehož užití v jakékoli výpovědi vyžadující uznání jistých logických parametrů (tedy všude kromě oblasti básnické metafor a záměrného nesmyslu) patrně vzbudí podezření, že se jedná o čistou subverzi. Proč vlastně potřebujeme „měnit rituál“? V představách většiny z nás jde přeci o něco pevně zakořeněného, neměnného, něco, co je v rámci tradice předáváno z pokolení na pokolení s obřadní pietou. Rituál, lépe řečeno jeho provádění, nás jako individua (či příslušníky různě definovaných společenství) spojuje s našimi základními mýty a předky, je schopen zaručit nám přístup k vlastní (společné) minulosti, k mytickým i historickým základům naší identity. Neměli bychom tedy v zájmu zachování integrity vlastní osobnosti usilovat o pravý opak a snažit se udržet rituál v jeho nejryzejší, pokud možno neporušené podobě? A není nakonec požadavek proměny rituálu pouze výrazem jakéhosi celkového naladění ducha v době „tekuté pozdní modernity“, svévolnou manipulací, rozmarem, liberálním fanfarónstvím či pohodlností – řkejme tomu jak chceme? Zdá se, že nikoli. Jak navíc dokazují výsledky archeologických, antropologických a jiných bádání, změna rituálu byla vždy zcela legitimní a osvědčenou strategií významně posilující dynamiku a životaschopnost společnosti postupně se zaplétající do sítí vlastních stereotypů.

S naléhavou potřebou nové definice základních antropologických hodnot v dnešním světě dochází k jisté renesanci rituálu. Ten již nebývá nahrazován zcela novou tradicí (jako v dobách osvícenství) či zavrhován jako zastaralý inventář předsudků a pověr (jak se s tím setkáváme v případě evropské avantgardy, jež si s oblibou pletla rituál se společenskou konvencí), nýbrž je prostě uváděn do nových souvislostí. Znovu si uvědomujeme jeho nepostradatelnost v našem

To many, “reframing ritual” might seem like a classic oxymoron whose use in any statement conforming to logical criteria (that is, everything save poetic metaphor or deliberate nonsense) raises the suspicion that the intent is purely subversive. Why should we need to “reframe ritual”? Most of us imagine ritual to be something firmly rooted, a constant, something passed via tradition from generation to generation with pious observance. Ritual, or rather its performative content, connects us as individuals (or as members of various communities) to our fundamental myths and ancestors. It gives us access to our (common) past, to the mythic and historic foundations of our identity. In the interest of preserving the integrity of our own individuality should we not, therefore, attempt the very opposite and maintain ritual in its purest, most inviolate form? Isn't the demand to reinvent ritual merely an expression of the contemporary mindset found in “fluid late modernity”? Or is it just arbitrary manipulation, whim, liberal bravado, indolence, or whatever else we would like to call it? None of the above, it seems. Archeological and anthropological studies, to name just two in the humanities, have demonstrated that the modifying of ritual has always been a legitimate and reliable strategy for reinforcing both the dynamics and viability of a community that is gradually becoming entangled in its own stereotypes.

Today's urgent need to define basic anthropological values anew has resulted in a renaissance of ritual. No longer replaced entirely by new traditions (as during the Enlightenment) or rejected as outmoded (as was typical of the European avant-garde, who tended to confuse ritual with social convention), ritual is invested with new context. We are again reminded how indispensable it is for our daily

každodenním životě, chápeme jej jako nástroj vyjádření vlastní přirozenosti (gender, sexuální orientace), sounáležitosti s druhými (náboženství, etnicita, politická orientace), a dokonce ritualizujeme jinak zcela všední a soukromé úkony (vytváření nových rodinných, přátelských, osobních a jiných rituálů). Je přirozené, že ve světě permanentní změny a komplexních identit, kdy jsme nuceni k neustálému střídání rolí, se tradiční konstanta stala rovněž proměnnou. Rituál přestal být nedotknutelné *sacrum*. Mnoho rituálů ztratilo moc naplňovat člověka posvátnou hrůzou a vztah podřízenosti (kdy se účastník rituálu cítil vlastní existencí přímo závislý na jeho obřadně správném provádění) vystřídal pocit vzájemné nepostradatelnosti (člověk potřebuje k životu rituál, který ovšem nemůže přežít bez lidské účasti zakládající se na pochopení smyslu a významu prováděných úkonů).

Taková jsou, stručně shrnuto, východiska kanadské mediální umělkyně Melissy Shiff, pro kterou představuje znovuoživení rituálu jedno ze základních témat její práce. Toto téma je též ústředním motivem instalace *Postmoderní židovská svatba*, kterou uvádíme v rámci *Roku s židovskou kulturou* probíhajícího u příležitosti oslav stého výročí založení Židovského muzea v Praze. Považuji za velmi důležité snažit se, aby se v Praze, která kdysi bývala významným centrem židovského duchovního života a vzdělanosti, pojem „židovská kultura“ nestal synonymem mrtvého kulturního stereotypu. I z tohoto důvodu jsem se do letošního programu rozhodla zařadit projekt Melissy Shiff, jenž je podle mého názoru jedinečný jak ve svém kreativním přístupu k minulosti, tak v odpovědném hledání možností života v diaspoře (a diasporách) budoucnosti. Nejen tradice, ale i Melissina ochota postavit s odhalenou tváří otázkám z ní plynoucích mě vede k tomu, abych jí alespoň dodatečně popřála: *Mazal tov!*

— Michaela Hájková, Kurátorka Sbírky vizuálního umění
Židovského muzea v Praze

lives. We understand it as an instrument for expressing our natural dispositions (gender, sexual orientation) and our connections with others (religious, ethnic, political), and we even ritualize entirely mundane and private activities (creating new rituals for family, friends and ourselves alone). In an ever-changing world of complex identities where we feel compelled to continually change roles, it is only natural that traditional constants also change. Ritual is no longer sacrosanct as it has lost the power to fill us with sacred terror. The subordinate position (where participants felt their very existence directly depended on the proper performance of ritual) has been superseded by a symbiotic relationship whereby ritual is an integral part of one's life and cannot, in turn, survive without a human participation that is founded on an awareness of its purpose and performative meaning.

In short, these are the concerns of Canadian media artist Melissa Shiff. The reinvigoration of ritual is a principal theme in her work and the central motif for her installation *Postmodern Jewish Wedding*, which we are presenting as part of the *Year of Jewish Culture*, a yearlong celebration of the Jewish Museum in Prague's centennial. I consider it of vital importance that in Prague, which was once regarded as a center of Jewish spiritual life and learning, the term “Jewish culture” does not become a synonym for a defunct cultural stereotype. For this reason, I decided to add Melissa Shiff's project to this year's program. In my opinion it presents a uniquely creative approach to the past as well as a responsible inquiry into the possibilities for life in the Diaspora (and diasporas) of the future. More than the tradition itself, it is Melissa's willingness to stand unveiled before the questions presented by this tradition that leads me to wish her: *Mazal tov!*

— Michaela Hájková, Curator of Visual Arts,
Jewish Museum in Prague

Melissa Shiff

Proč postmoderní židovská svatba?
Why Postmodern Jewish Wedding?

I když v rámci judaismu existuje názorová pluralita, s oblibou o sobě tvrdím, že patřím k *šulu* (kongregaci) umělců. Mé vlastní židovství spočívá především v přetváření a ožívování židovských rituálů. Ve své práci používám video, instalace a performance, s jejichž pomocí hledám ve starých rituálech novou sílu. Snažím se je aktualizovat, aby pro mě samotnou i lidi v mém okolí znovu nabyly smysl v rámci kontextu současného života. Když jsem měla před svatbou s mým nynějším manželem Louisem Kaplanem, rozhodla jsem se pojmout nově i vlastní svatební obřad. Využila jsem k tomu postupů běžných v současné umělecké praxi, čímž jsem se z oblasti tradičních zvyků židovského svatebního ritu dostala za hranice postmoderní performance. Na příkladu nově vytvořeného rituálu postmoderní židovské svatby, v němž hrála důležitou roli digitální a elektronická obrazová média (především videoprojekce a videoinstalace), jsem chtěla dokázat, že rituál je ve své podstatě performativní konstrukt. Média přitom nesloužila pouze jako nástroj k zaznamenání děje, ale sama se stala nositeli estetických, kulturních a dokonce i náboženských významů. Díky využití médií, a především díky spolupráci s našimi přáteli z okruhu nové vlny klezmerových hudebníků, Sophií Salomon, Joshem Dolginem, Michaellem Alpertem a Davidem Krakauerem, se z naší svatby stala dynamická, multimediální akce spojující hudbu, video, text a performanci. Sophie Salomon a Josh Dolgin pro nás složili skladbu s názvem *Hip-Hop Khasene* (což přeloženo znamená „hip-hopová svatba“). Tato skladba, v níž se – zcela v duchu prolínání tradice a novotvarů v mé vlastní práci – mísí hip-hop s klezmerem a rap s *badkhones* (tradičním židovským svatebním šprýmováním), se stala jakýmsi akustickým protějškem vyvažujícím posun ve vizuální podobě obřadu ovlivněné uplatněním současných uměleckých postupů.

While there are Jews of many denominations, I like to think of myself as belonging to the *shul* of artists and I find my Judaism in creating and reinventing Jewish rituals. As a video, installation, and performance artist, I seek to reinvigorate and rejuvenate Jewish rituals to make them more meaningful for myself and for others and more relevant to contemporary life. So when it came to my own wedding ceremony with Louis Kaplan, I decided to reinvent this ritual in a manner that utilized postmodern artistic strategies. In this way, I worked and played between contemporary performance art and the customs of the traditional Jewish wedding. I wanted to acknowledge ritual as a performative construct and to move toward constructing a postmodern Jewish wedding with the use of digital and electronic visual media, particularly video projection and installation. The media became an active participant in the conveyance of aesthetic, cultural and even religious meaning instead of merely standing outside as a documentary witness. This was a dynamic multi-media event that combined music, video, text and performance. We had the good fortune to collaborate with new wave klezmer musicians Sophie Solomon, Josh Dolgin, Michael Alpert, and David Krakauer. In the same way that I used contemporary artistic strategies to reinvent the Jewish wedding, Sophie Solomon and Josh Dolgin wrote a *Hip-Hop Khasene* that crossed hip-hop with klezmer music, contemporary rap with *badkhones* (traditional Jewish wedding jesting), and they performed this wedding suite tailor-made to harmonize with my visual recreation of the Jewish wedding.

My sensibility as a performance artist is in line with the postmodern notion that identity is performed and constructed rather than something that is given, natural or essential.

Jako člověku, který se zabývá uměleckou performancí, je mi blízké postmoderní pojetí identity. Identita je pro mě konstruktem, jehož podoba nezávisí na vrozených či jinak daných vlastnostech, ale na tom, jak je realizován. V tomto bodě naprosto souhlasím s Barbarou Kirshenblatt-Gimblett, profesorkou religionistiky a médií na New York University, která říká: „Jewish is as Jewish does.“ (doslova „Židovské je, cokoli je konáno židovsky.“). Případá mi, že židovský rituál je dokonalým prostředkem k vyjádření této myšlenky. Na následujících stránkách bych se s vámi proto ráda podělila o to, jak se v tomto smyslu stala moje postmoderní svatba židovskou a jak se proměnila v proces znovuoobjevení rituálu.

Here I follow the dictum of New York University religion and media scholar Barbara Kirshenblatt-Gimblett when she says that “Jewish is as Jewish does.” I find Jewish ritual to be the perfect vehicle to express this idea. So in the pages that follow, I want to share with you how my postmodern wedding became a way of performing Jewish and reinventing the rite.

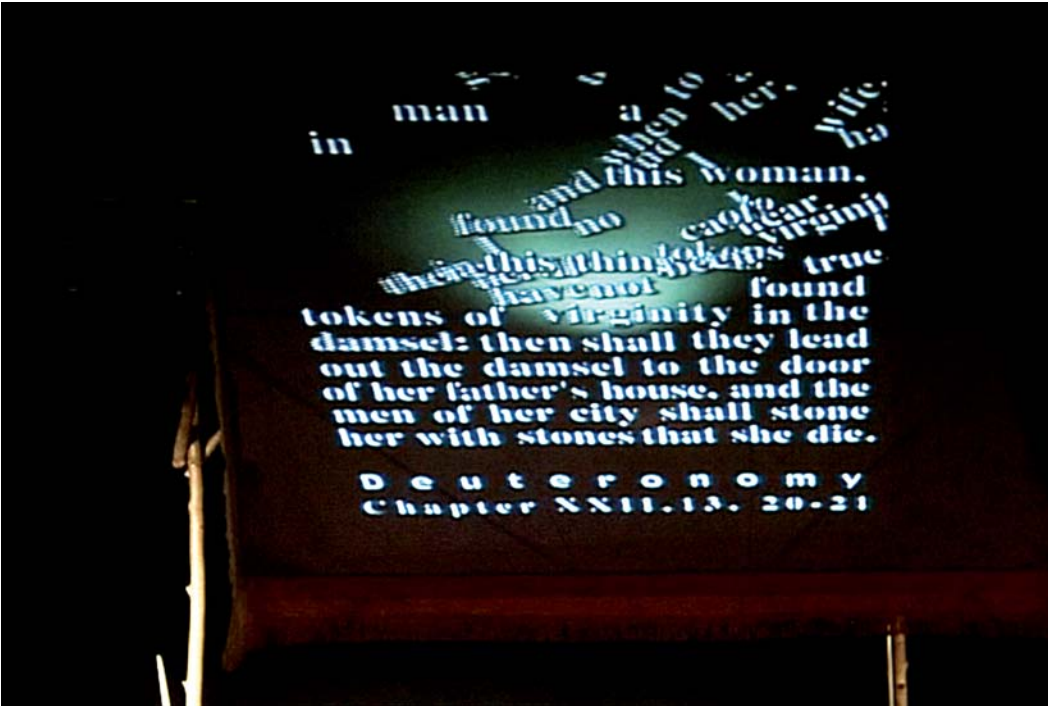

Melissa Shiff & Louis Kaplan

[1]

Naše postmoderní židovská svatba se konala 12. října 2003 v kanadském Torontu, a protože to bylo během svátku Sukot (židovský svátek stanů), odehrála se ve znamení symboliky slavností spojených s hlavní sklizní roku. Při sestavování obřadu, který jsme nazvali *Louisova a Melissina chupa v suce*, jsme vycházeli ze studia textů obsahujících výklad symboliky svátku – například *Halachos of the Four Species* rabi Y. M. Sterna¹. Prošli jsme také řadu starých jidiš filmů, jejichž části jsme zakomponovali do obřadu, upravili vybrané pasáže z Tóry, z nichž vycházejí tradiční židovské svatební zvyky, a propojili jednotlivé vizuální, mluvené a hudební části. Museli jsme se také smířit s tím, že naše snaha o znovuoobjevení rituálu do něj kromě našich nejbližších začlení mnohem širší publikum, a že bude tudíž realizována na úkor intimity, na kterou jsme dnes u svatebních obřadů organizovaných jako běžné rituály životního cyklu s výhradní účastí rodiny a přátel zvyklí. Tato skutečnost udělala z privátní události akt veřejné sebereflexe a svého druhu meta-komentář k židovskému rituálu jako takovému. Pokud jde o svatební obřad, považujeme se za autory současné revize Talmudu. Podobně jako výklady obsažené v tomto kompendiu zcela zásadně proměnily v 6. století o. l. tehdejší praxi židovských svatebních obřadů tím, že do nich zavedly přísný řád a kodifikovaly jejich liturgii (jak alespoň tvrdí Gozani a Reiss ve své stati pojednávající o historickém vývoji svatebních obřadů)², i my jsme se snažili rituál židovské svatby upravit tak, aby odpovídal kontextu dnešní doby.

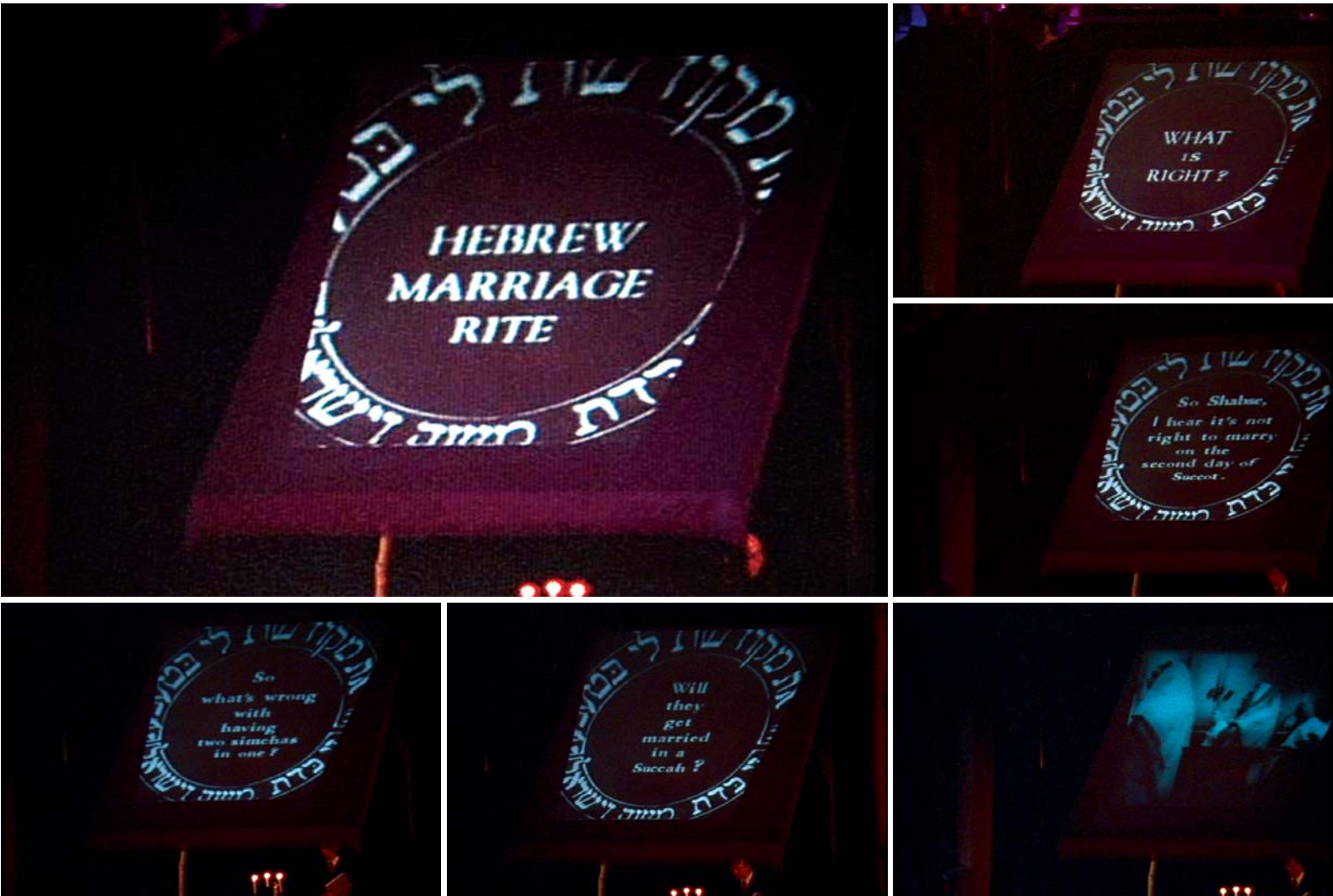
Our postmodern Jewish wedding took place in Toronto, Canada on October 12th, 2003 during Sukkot (the Jewish Festival of Huts) and the symbolism of this harvest festival played a part in the imagery and in the writing of the ceremony. The ceremony was called *Louis and Melissa's Chuppah in the Succah*. We undertook this reinvention of Jewish ritual by researching texts – such as Rabbi Y. M. Stern's guide-book to the holiday, *Halachos of the Four Species*.¹ We also researched and integrated old Yiddish movies, rewrote portions of the Torah and old Jewish marriage customs, and created connections among the visual, verbal, and musical components of our wedding ceremony. It was a blurring of the lines between the intimacy of the contemporary wedding as a life-cycle ritual that is normally designed for family and friends alone and the acknowledgement that what we were doing in terms of reinventing the rite and mediating ritual would have a larger audience outside of the private and the personal domains. This moved the ceremony away from the intimate and into spaces of self-reflexivity and meta-commentary about Jewish ritual in general. When it comes to the Jewish wedding ritual, we see ourselves as contemporary Talmudic revisionists. In the same way that, according to Gozani and Reiss in *Law or Custom?: The Historical Evolution of Jewish Wedding Ceremonies*, the Talmud completely transformed the Jewish wedding celebration by instituting a precise regime of rituals and liturgies in the sixth century CE², we aim to transform and rejuvenate the Jewish wedding today.

[2]

Jednou z příležitostí, kdy se v našem svatebním obřadu uplatnila média, bylo nové definování vzhledu a funkce *chupy* (svatebního baldachýnu). Jak uvádějí Gozani a Reiss, „halacha neobsahuje žádné konkrétní příkazy, které by určovaly rozměry, tvar či výzdobu *chupy*. Její podoba je čistě věcí vkusu nabízející prostor pro individualizovaný projev.“³ Melissa pracuje s videem, a tak bylo zcela přirozené, že pro vytvoření naší *chupy* využila právě prostředků tohoto média. Baldachýn, pod nímž jsme stáli my i naši rodiče, byl nakloněn v úhlu pětáctiřiceti stupňů, takže zároveň tvořil projekční plochu, na kterou byl během jednotlivých částí obřadu promítán sled filmových a fotografických obrazů. Zahajující projekce byla složena ze scén dvou klasických jidiš filmů – *Ost/West* Sidney Goldina (1923) a *Dybuk* Michala Waszynskiho (1937). Pro účely této úvodní filmové koláže Melissa přepsala mezititulky z *Ost/West* do latinky, umístila je do rámce tvořeného původním textem složeným z hebrejských písmen a zkombinovala se záběry z *Dybuka*. Louisovi se zase ve snímku *Ost/West* podařilo najít pasáž zachycující rituál, jenž je běžnou součástí ortodoxní bohoslužby o svátku Sukot, kdy muži obcházejí svatostánek se čtyřmi druhy plodin. Úvodní sekvence videozáznamu naší svatby ukazuje, jak nám přepsané mezititulky posloužily k rozvinutí vlastní verze obřadu a k položení základních otázek po způsobu jeho „správného“ provedení. Na odkazu k ortodoxnímu pojetí rituálu jsme také postavili následující část našeho neortodoxního obřadu – průvod s *lulavem* a *etrogem*. Ten vykonali čtyři z našich nejbližších přátel, kteří prošli uličkou mezi hosty směrem k *chupě* a připevnili plodiny na její tyče.

One of the ways that we introduced media into our ceremony was to reinvent the physical structure and function of the *chuppah* (the traditional Jewish wedding canopy). Gozani and Reiss inform us that “there are no specific Halakhic requirements about its dimensions, shape, or decoration. Its appearance is thus entirely a matter of taste and offers another possibility for personal expression.”³ Given that Melissa is a video maker, the personal touch selected had to be a cinematic one. We tilted our *chuppah* at a forty-five degree angle so that it became a large movie screen under which we and our parents stood and upon which a rich array of images was projected at fitting moments throughout the ceremony. The first projection interspliced two Yiddish classic films – Sidney Goldin’s *Ost/West* (1923) and Michal Waszynski’s *The Dybbuk* (1937). Melissa rewrote the intertitles from *Ost/West* while leaving its original Hebrew frame and she montaged sampled footage from *The Dybbuk*. By good fortune, Louis found the perfect scene for our processional in this movie. It shows the orthodox Jewish custom of the men marching around the altar on Sukkot carrying and waving the four species of the harvest festival. This sequence illustrates how we took the liberty of rewriting the intertitles to begin the narrative of our ceremony and to raise questions about ritual celebration and its “proper” performance. After this reference to orthodox ritual, we reinvented and adapted the *etrog* and *lulav* procession to our unorthodox wedding ceremony by having our closest four friends march down the aisle with these symbols and tie them onto the four posts of the *chuppah*.

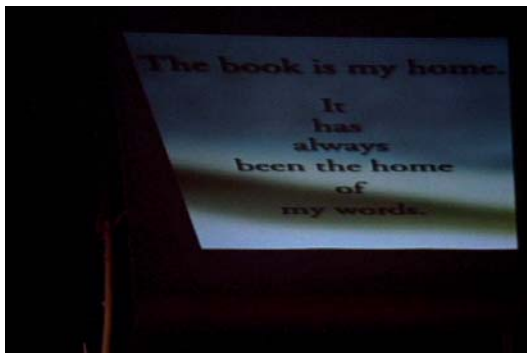
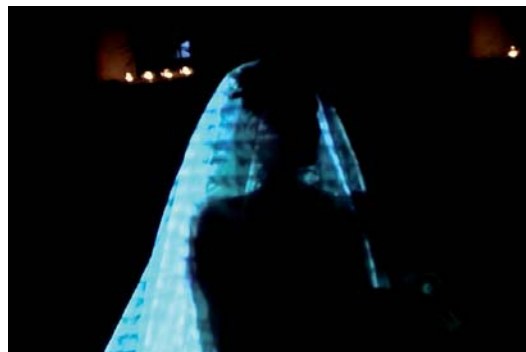
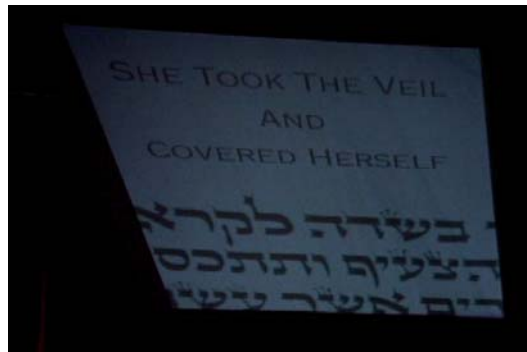

[3]

Video jsme využili také v následující části obřadu – průvodu ženicha a nevěsty. V této části se naše vlastní těla proměnila v projekční plochu. Považovali jsme za důležité, ba přímo klíčové, aby se na tomto místě dostala ke slovu Tóra, která jednak odkazuje k židovské tradici, na níž navazujeme, a zadruhé připomíná naši vlastní židovskou identitu. Chtěli jsme dosáhnout toho, aby posvátný text, prostřednictvím projekce přenesený na naše pohybující se těla, vystoupil ze statické formy knihy a získal charakter nového média. Videoprojekce nám připadala jako vhodný způsob jak Tóru proměnit, jak jí oživit v prostoru a čase. Na Melissinu postavu byla promítána pasáž, která líčí, jak se Rebeka zahalila závojem, Louisova odrážela rychlý sled náhodně vybraných biblických textů. Narozdíl od obvyklé svatební choreografie, kdy ženich a nevěsta vystoupí přímo ke svatostánku, jsme se my na konci průvodu zastavili a otočili směrem k našim přátelům a členům našich rodin. Chtěli jsme tak zdůraznit skutečnost, že náš obřad má kromě rituálního také performativní charakter. Stáli jsme s tváří obrácenou ve směru projekce a po nás splýval hebrejský text. Na *chupě* za námi se současně objevovaly vybrané citáty. Louis si zvolil úryvek z *Knihy otázek* Edmonda Jabèse, jež má pro něj jako pro člověka neustále pátrajícího po smyslu svého židovství zvláštní význam. Stojí tam: „Mým domovem je kniha. Vždy byla domovem mých slov. Být Židem tudíž znamená být v samém středu nejzásadnějšího tazání.“ Melisse připadla pasáž z knihy *Genesis*, kde se praví: „Vzala tedy závoj a zahalila se.“ Tento biblický citát byl vzápětí reinterpetován nevěstiným dramatickým gestem, jímž ještě před zahájením vlastního obřadu odkryla svoji dosud zahalenou tvář.

The next use of video turned our bodies into surfaces for projection as we walked down the aisle in the Groom's and Bride's Processions. We felt that it was important and crucial to integrate the Torah into our processions both as a marker of our Jewish inheritance and our interpellation as Jewish subjects. The goal was to transform this sacred scripture from its static form as a book into new media via video projection and moving bodies. In this way, the Torah was animated in space and time and transmogrified via video projection. Melissa's video projection was the Torah portion where Rebecca veils herself in front of Isaac. Louis' was a fast-forward montage of random Biblical passages. Instead of the usual wedding choreography where the bride and groom ascend to the altar without a pause, we turned around at the end of the aisle to face our friends and family in order to mark the performative nature of this ritual. The Hebrew text washed over us as we faced the projection. When we faced the audience, a text was also projected onto the *chuppah* for each of us. Louis chose a text from Edmond Jabès' *Book of Questions* that has special meaning for him as a self-questioning Jew. It reads: "The book is my home. It has always been the home of my words. Being Jewish means therefore being at the heart of an essential interrogation." Melissa's text from *The Book of Genesis* said: "She took the veil and covered herself," which she subverted in a dramatic gesture by unveiling herself before she walked up to the altar.

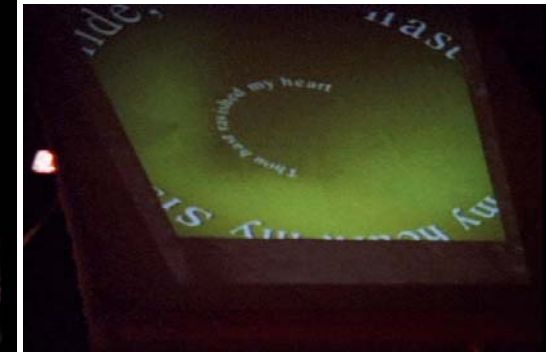

[4]

I když sedm kruhů není přímo součástí vlastního svatebního obřadu, jedná se o prastarý židovský zvyk. Podle výkladu, který podává ve své knize *The New Jewish Wedding* (Nová židovská svatba, 1985) Anita Diamant, tyto „kruhy symbolicky utvářejí nový rodinný kruh“ a naznačují, jak mladý pár uvádí své dráhy do vzájemného souladu.⁴ V průběhu tohoto rituálu někdy bývá recitován text *Pisně písni*. My jsme si vybrali dvě pasáže, které hovoří o vášni a radosti milenců, a v duchu vizuální reinterpretace našeho obřadu jsme je zpřítomnili pomocí videoprojekce na *chupu*. Verše „Učarovala jsi mi, sestro má, nevěsto, učarovala jsi mi jediným pohledem svých očí, jediným článkem svého náhrdelníku. [...] Já jsem svého milého a můj milý je můj“ rotovaly v podobě animovaného textu ve spirále na pozadí vyobrazení střechy *suky* bohatě pokryté zeleným větrovím. Pod *chupou* se současně odehrával rituál, ovšem nikoli v duchu biblického „Žena bude vůkol obcházení muže“ (*Jeremiáš* 31, 22), kdy je do středu všeho dění postaven muž, ale v dnes často praktikované podobě, kdy si muž a žena rozdělí obcházení rovným dílem (každý z nás tak vykonal tři a půl obkroužení kolem druhého).

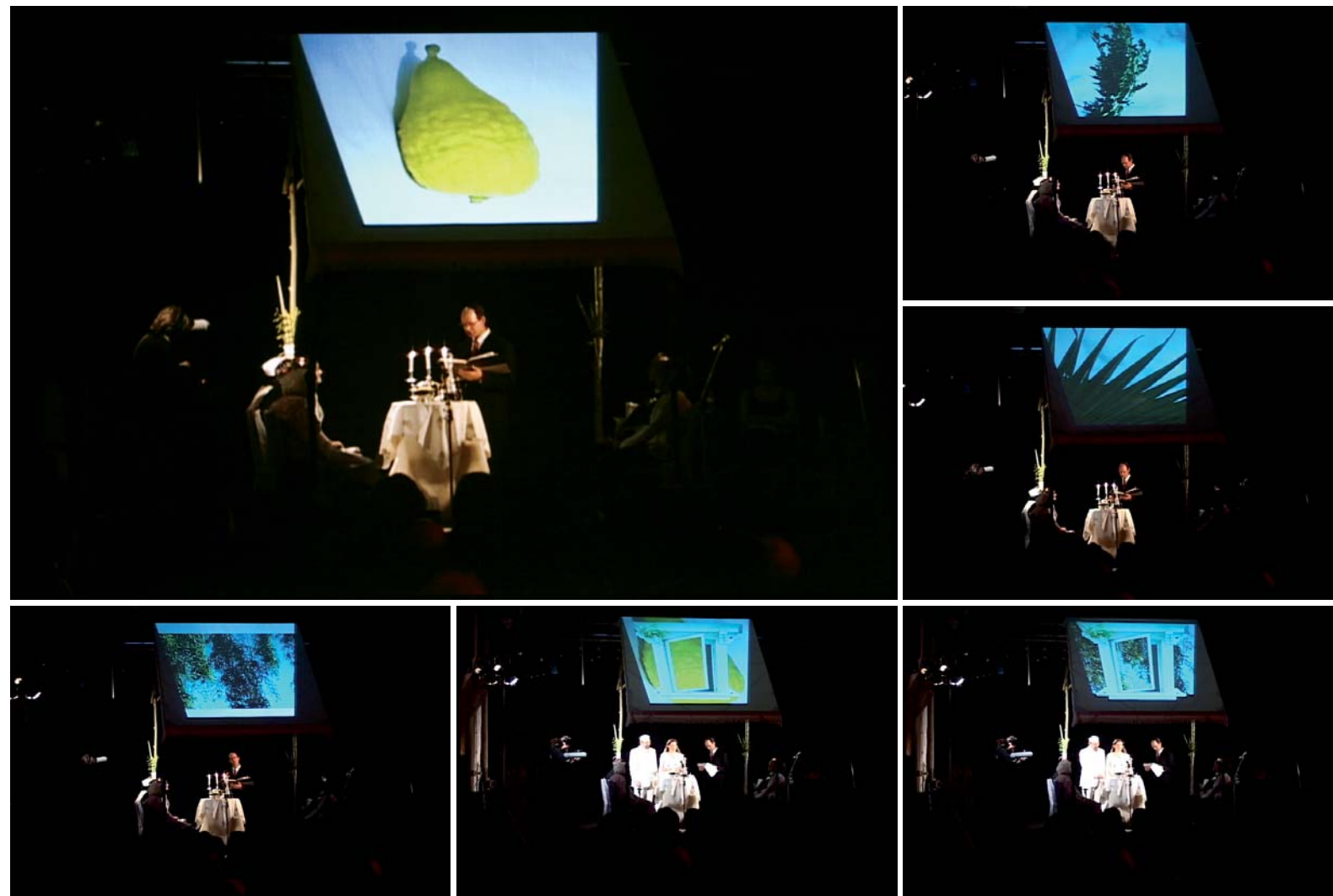
Although not part of the wedding liturgy, The Seven Circlings is a very old Jewish custom. According to Anita Diamant in *The New Jewish Wedding* (1985), these “circuits symbolically create a new family circle” and enact how the new couple have realigned their orbits.⁴ Sometimes the *Song of Songs* is recited while these circlings take place. We selected two passages from the *Song of Songs* that speak of the passion and the joy of the lovers to accompany us in our video reinvention of this custom. They were: “Thou hast ravished my heart, my sister, my bride. Thou hast ravished my heart with one of thine eyes, with one bead of thy necklace. [...] I am beloved and my beloved is mine.” Given our visual sensibility, these quotations became animated on the video *chuppah* and moved in a spiraling formation against the background of lush *succah* imagery to double our own circling movements below. While the Biblical source for the custom “A woman shall go around a man” (*Jeremiah* 31, 22) puts the man in the center, we also made it a point (as many do today) to approach the seven circlings in an egalitarian manner so that each of us made 3 1/2 revolutions around the other.

[5]

Po rituálu sedmi kruhů došlo na vysvětlení spojení *Chupa v suce*. Datum naší svatby připadlo na svátek Sukot, období hlavní sklizně roku. V tomto kontextu získala naše *chupa*, která zároveň sloužila jako projekční plátno, ještě další funkci: stala se virtuální *sukou*, jejíž pomyslnou střechu tvořila projekce obrazu dřevěné mříže na popínání vinné révy. Na několika místech obřadu byla ikonografie svátku připomenuta také projekcí vyobrazení čtyř druhů symbolických plodin – *etrogu* (zvláštního citrusového plodu), myrty, palmové ratolesti a vrbového proutí. Tyto plodiny jsme po způsobu obrazů Reného Magritta zasadili do rámu okna, skrze které bylo možné pozorovat, jak se objevují a postupně rostou do nadživotní velikosti, aby nakonec splynuly s nebem. Motiv této animace, která se nad našimi hlavami objevila během rabinovy promluvy i během sedmi požehnání, jež odzpíval Michael Alpert, se prolínal celým obřadem. Tím, že jsme naši *chupu* zároveň proměnili ve virtuální *suku*, jsme vlastně propojili dvě prastaré, typicky židovské stavby, a vytvořili tak jakousi hybridní architekturu, která se stala ztělesněním prchavosti a křehkosti našich životů, jež stojí v protikladu k naší touze po jistotě domova a spočinutí.

After the Seven Circlings, we introduced the significance of the *Chuppah in the Succah*. We chose the Jewish holiday of Sukkot – a time of harvesting and gathering – to hold our wedding ceremony. Not only did our *chuppah* double as a movie screen, it also became a virtual *succah* where video footage of a trellis with grapevines acted as the roof of this imaginary *succah*. At various points throughout the ceremony, the four species of the holiday were projected over our heads. These species are: the *etrog* (or, in English, citron), the myrtle, the palm, and the willow. In a Magritte-like manner, we used a window as a frame through which to observe these visual symbols as they grew larger than life and then slowly receded into the skies. This imagery became the foundation that weaved in and out of the other projections in the ceremony. For instance, it was used as a backdrop during the rabbi's speech and the singing of the *Seven Blessings* by Michael Alpert. By creating a virtual *succah* out of our *chuppah*, we took these two ancient Jewish structures and reinvented them in a new hybrid structure. All in all, the *Chuppah in the Succah* marked the fragility and transience of life amid our desire for home and for permanence.

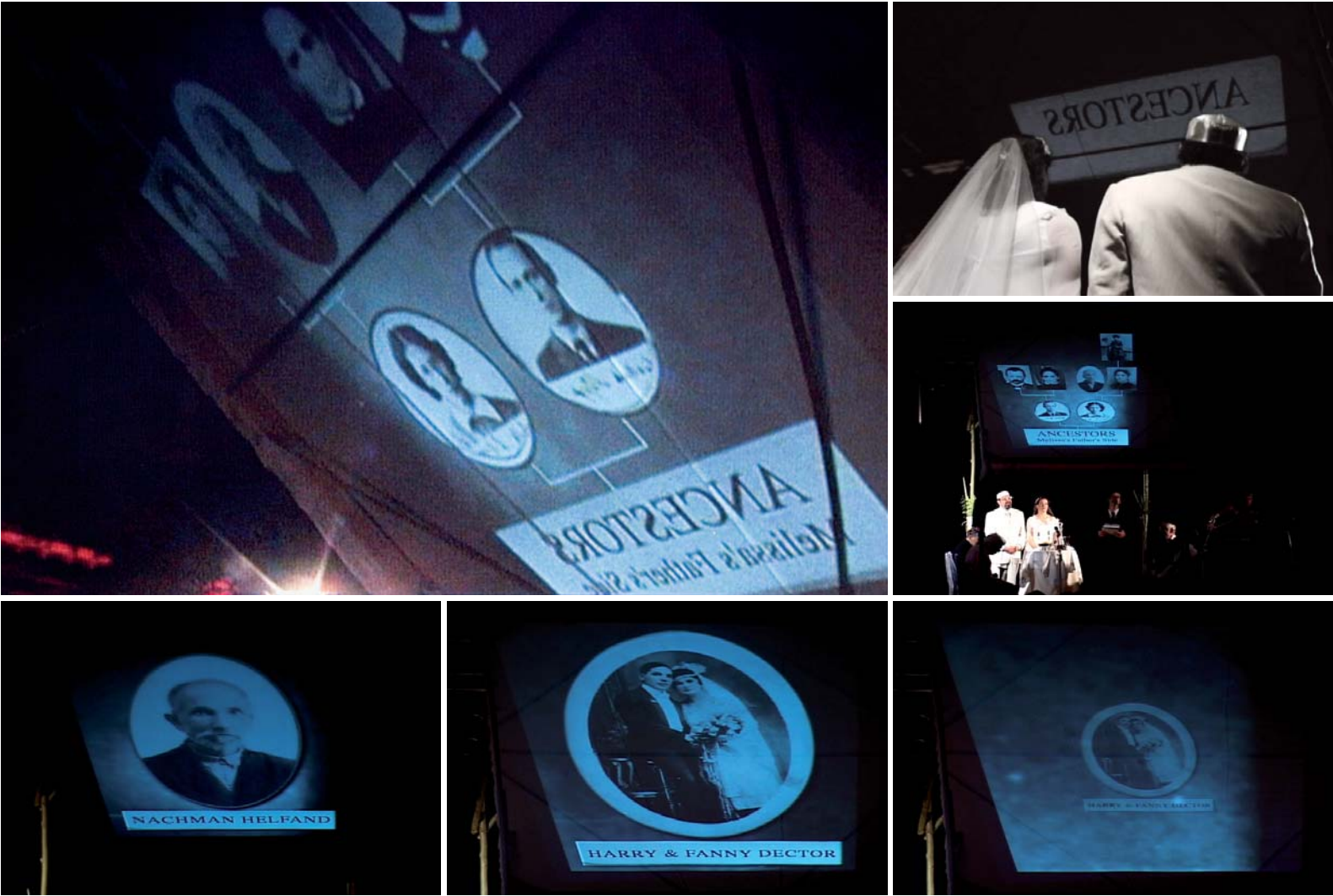
[6]

Po pronesení upravených požehnání a vypití prvního poháru vína jsme se rozhodli do obřadu začlenit nový rituál, k jehož vytvoření nás částečně inspiroval nepublikovaný text rabína Arthura Waskowa a Phyllis Berman *Outline for Wedding and Covenant Ceremonies* (Nástin svatebních obřadů). V něm je mimo jiné obsažena modlitba, kterou oba autoři zařadili do vlastního svatebního obřadu a kterou nazvali *Uvítání duší zemřelých*. Připadalo nám, že tato myšlenka si přímo říká o vizuální zpracování, a tak jsme modlitbu nahradili projekcí portrétních fotografií našich předků. Tímto posunem jsme dosáhli zajímavého účinku: namísto vyvolávání obrazů dávno zemřelých členů našich rodin pouze ve vzpomínkách jsme jejich tváře zpřítomnili pomocí projekce na *chupu*. Vznášely se v nadživotní velikosti nad našimi hlavami a my jsme tak alespoň na chvíli, než se opět rozplynuly v nic, mohli mít pocit, že naši předkové skutečně shůry přihlížejí naší svatbě. Pro Louise, který se profesionálně věnuje historii fotografie, mělo uskutečnění této myšlenky zvláštní význam, neboť se shoduje s jeho přesvědčením, že fotografické obrazy jsou jako duchové minulosti, kteří nám jdou neustále v patách. V tomto případě šlo navíc o naše zemřelé příbuzné, čímž získal celý akt na zvláštní naléhavosti.

Kromě právě řečeného měl náš nový rituál ještě další významovou rovinu. Dotkl se přímo jednoho ze základních pilířů judaismu, v jehož rámci je kladen velký důraz na prokazování úcty předkům. Hebrejské slovo *zachor* (pamatuj) má pro nás klíčový význam, neboť skrze něj se do budoucnosti promítá minulost a naopak. Síla projekce obrazů našich předků na *chupu* nespočívala pouze v tom, že jsme je vizuálně uvedli do našeho obřadu a vyjádřili tak vážnost, v níž je chováme, ale také v tom, že jsme stáli pod nimi. Tento choreografický motiv postavení se pod vlastní předky vyjadřoval naší ochotu pokračovat v linii vlastního rodu a propojit tak skrze sebe sama minulost s budoucností.

After our modified blessings and the drinking of the first cup of wine, we decided to create a new ritual that was inspired in part by Rabbi Arthur Waskow’s and Phyllis Berman’s *Outline for Wedding and Covenant Ceremonies*. There is a prayer at this point of their wedding ceremony that they refer to as the “Welcome of the souls of the dead.” We thought that this idea would work wonderfully in terms of a visual translation. Instead of a prayer, we meditated upon our ancestor’s images. Instead of merely conjuring up the memory of those that have left us in the mind’s eye, we decided to create a visual representation of our respective family members who have passed away by using photos of them and projecting our ancestors onto the *chuppah* so that their larger than life images hovered above us watching over our celebration if only for a moment and then receded back into the void. Given that Louis is an historian of photography, this idea has special relevance for him as he always thinks about photographic images as ghosts that haunt us from the past. Given that we were working with deceased relatives, this imagery was all the more haunting.

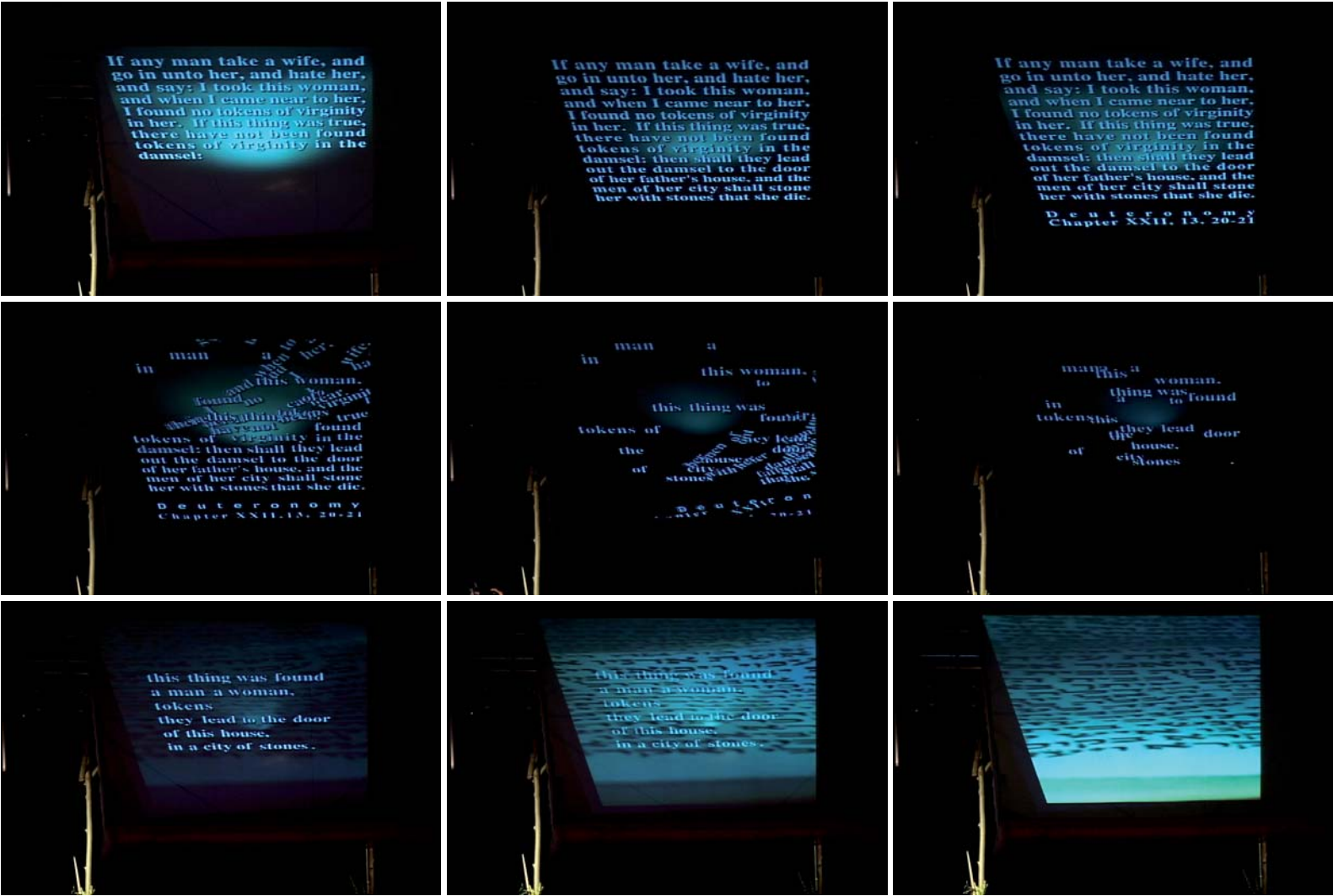
Moreover, this ritual tapped into some of the basic tenets of Judaism in new ways. After all, Judaism stresses the importance of honoring our elders and our ancestors. The Hebrew word *zachor* (remember) is crucial to our lives and it projects the past into the present and the future. The power of this projection resided not only in the fact that we visually represented and honored our ancestors but that we were standing beneath the structure of the *chuppah* and their projected images. The choreography of standing beneath them was at once an acknowledgement of our genealogical lineage, and a performance of connection of the past with the present and the future.

[7]

Jelikož jsme považovali za důležité změnit některé aspekty židovské tradice založené na patriarchálních zákonech a útlaku žen, rozhodli jsme se přepsat následující biblickou pasáž, která se přímo týká svatebního ritu a vyjadřuje mužskou svrchovanost nad ženskou sexualitou. V *Deuteronomiu*, kap.XII, verš 13 a 20–21 se praví: „Když si někdo vezme ženu, ale poté, co se s ní spojí, si ji zprotiví, a tak ji začne očerňovat a pomlouvat: ‚Vzal jsem si tuto ženu, ale při styku jsem zjistil že není panna,‘ pak ať otec s matkou té dívky přinesou důkaz jejího panenství ke starším do městské brány. Kdyby však to obvinění bylo pravdivé, kdyby se u té dívky nenašel důkaz panenství, ať ji vyvedou ke vchodu do domu jejího otce a muži toho města ať ji ukamenují k smrti.“ Abychom napravili toto bezpráví, rozhodli jsme se, že z textu *Deuteronomia* vyškrtáme veškeré patriarchální, nespravedlivé narážky. Pomocí softwaru *After Effects* jsme rozmetali původní biblický text, ze kterého zbylo jen pár volně plujících slov, z nichž bylo následně možné sestavit text poetický. Tímto způsobem jsme se určitých výrazů zbavili, zatímco jiných jsme využili k vytvoření vlastní básně, která nakonec znovu splynula s textem Tóry na znamení skutečnosti, že posvátný text není nedotknutelný a že může doznat změn. K tomuto kroku nás vedla potřeba přispět k lepší budoucnosti tím, že budeme čelit bezpráví, jež sice pramení v minulosti, ale přetrvává dodnes. Pokud rezignujeme na revizi biblických textů a nepokusíme se s pomocí prostředků, které nám skýtá věk elektronických médií, vytvořit nové rituály, uvízneme kdesi v době kamenné.

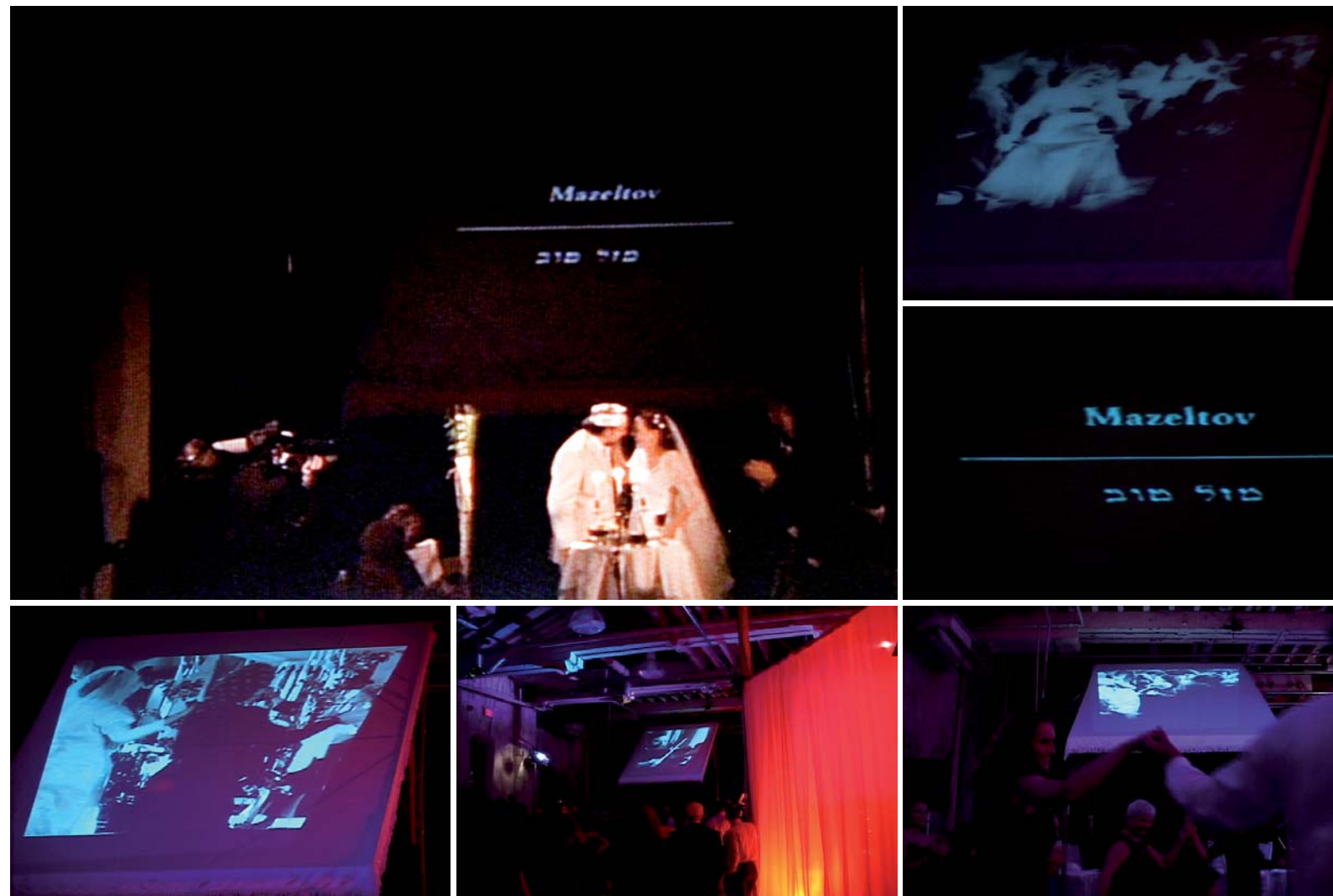
We felt that it was important to mark and transform those aspects of our Jewish inheritance that are based on patriarchal rule and the oppression of women. That is why we decided to rewrite the following offensive passage in the Bible about marriage rites and the control of woman's sexuality at our wedding ceremony. In *Deuteronomy*, Chapter XXII, Verses 13 and 20–1, it states: “If any man take a wife, and go in unto her, and hate her, and say: I took this woman, and when I came near to her, I found no tokens of virginity in her. If this thing was true, [and] there have not been found tokens of virginity in the damsel: then shall they lead out the damsel to the door of her father's house, and the men of her city shall stone her with stones that she die.” Unlike the harsh verdict of *Deuteronomy*, we decided to cast off the words of patriarchy and injustice with the aid of the software program *After Effects* to be left with free-floating signs from which to create poetry. This transformative process disposed of certain words and recombined others into poetry of our own making. In the end, the new text is incorporated into the Torah symbolically indexing the sacred text as permeable and permutable. The motivation here is to confront the injustices of the past in Jewish tradition and those that are still perpetuated today in order to build a better future. If we do not rewrite Biblical scriptures and invent new rituals with the help of the tools of the Electric Age, then we will still be stuck in the Stone Age.

[8]

Obřad uzavírala projekce koláže filmových obrazů, kterou jsme prostě nazvali *Mazel tov* (jidiš: hodně štěstí). Naším záměrem bylo, aby svatební oslava a tanec následovaly bezprostředně po rozbití sklenic. Provolání *mazel tov* z publika doprovázel mezititulek z Goldinova filmu *Ost/West*, v němž se dívka jménem Molly Picon vdává za chasidského učence Rubena. Tento mezititulek s textem tradičního přání promítaný na *chupu* pak vystřídala montáž poskládaná z filmových scén zobrazujících svatební veselí. V ní jsme zkombinovali scény z již zmíněných modernistických snímků *Ost/West* a *Dybuk* s postmoderní rekonstrukcí života ve štetlu, kterou v roce 1991 natočila pod názvem *Man Without a World* Eleanor Antin. Po skončení obřadu se na *chupě* stále dokola opakovala projekce filmového tanečního reje, která po odklizení židlí v auditoriu inspirovala skutečné svatebčany k tomu, aby na improvizovaném parketu začali tančit *horu* (tradiční židovský kolový tanec) a napodobili tak vlastně filmový děj.

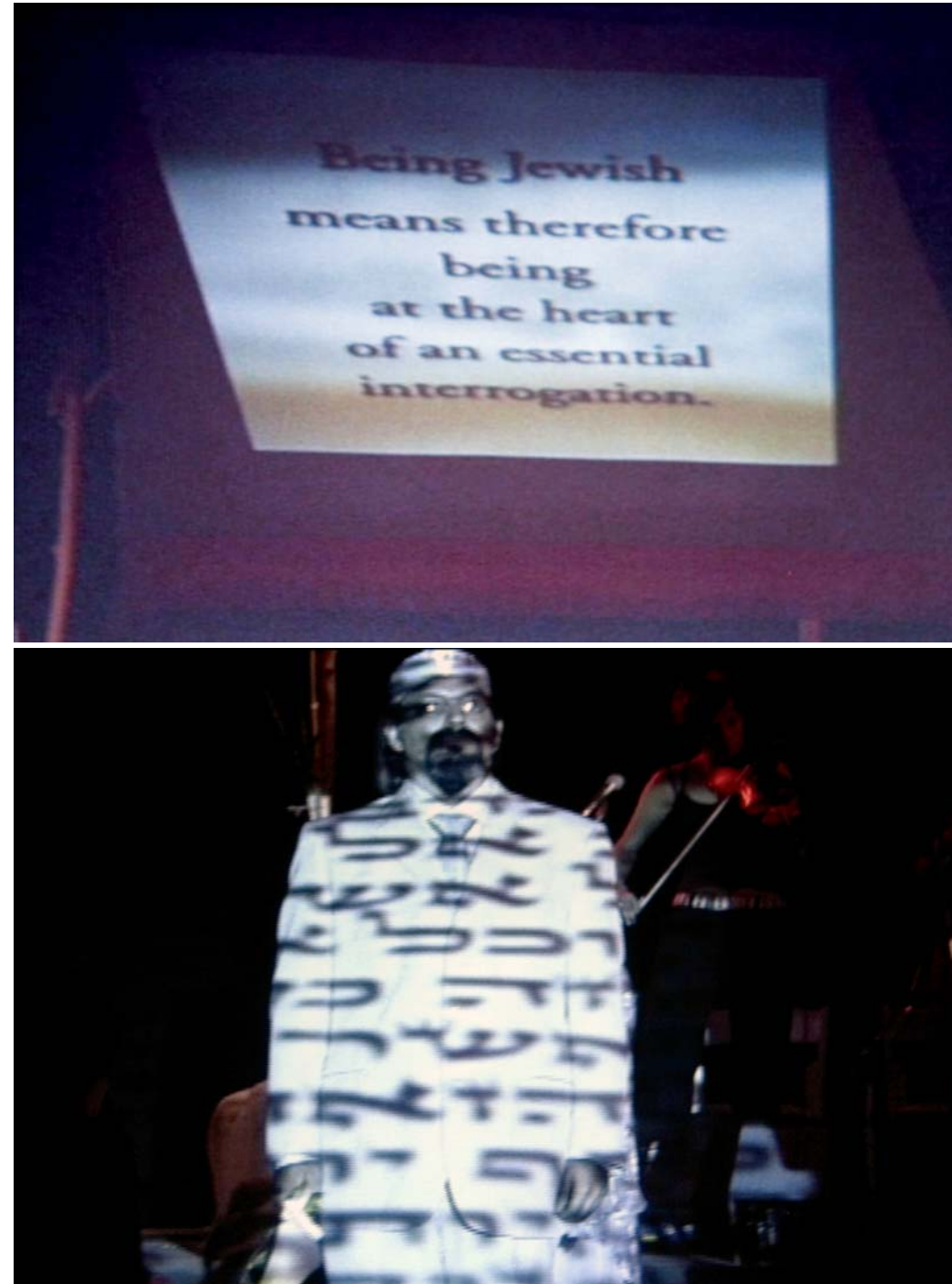
The final video projection in the wedding ceremony was our *Mazel Tov* montage. We wanted the dancing and jubilation to begin the moment after the glasses were broken. Our audience's exclamation of *mazel tov* was doubled on our *chuppah* screen with a video projection from Sidney Goldin's classic Yiddish film *Ost/West* that showed the congratulatory intertitle from the wedding of the Molly Picon character to the Hasidic scholar, Ruben. After the *Mazel Tov* intertitle, a montage of dancing scenes from three films – the Yiddish modernist classics *Ost/West* and *The Dybbuk* as well as Eleanor Antin's wonderful postmodern recreation of shtetl life, *Man Without a World* (1991). After the ceremony, this dance sequence looped on the *chuppah* and, as the seats were moved out to make way for a klezmer dance floor, our guests danced the *hora* in a way that mimed and doubled the video loop above them.

[9]

Díky záměru kurátorky Michaely Hájkové nyní naše svatba překračuje Atlantik a jako součást *Roku s židovskou kulturou* probíhajícího u příležitosti oslav stého výročí založení Židovského muzea v Praze putuje z kanadského Toronta zpět do své aškenazské pravlasti. Jsme rádi, že s využitím možností, které nabízí dnešní postmoderní doba, můžeme být znovu (a znovu) oddáni před svatostánkem pražské Španělské synagogy, která je jednou z nejkrásnějších na světě. Vítejte tedy na naší svatbě, a než odejdete, nezapomeňte podepsat naši návštěvní knihu. *L'chaim!*

Thanks to the vision of curator Michaela Hájková, our wedding has now crossed the Atlantic traveling from Toronto, Canada back to the Ashkenazi Old Country as part of the Jewish Museum in Prague's centennial celebration: *The Year of Jewish Culture*. We are honored to be married again (and again) with the help of postmodern technology on the *bimah* of the Spanish Synagogue, one of the most beautiful synagogues in the world. Please enjoy the ceremony and don't forget to sign the guest book before you leave. *L'Chaim!*

Biografická poznámka / Biographical Note

Poznámky / Notes

- 1 Y. M. Shtern *Halachos of the Four Species* (Jerusalem, Israel: Feldheim Publishers, 1993).
- 2 Tal Gozani a Didier Y. Reiss, „Law or Custom? The Historical Evolution of Jewish Wedding Ceremonies,” in Grace Cohen Grossman, ed. *Romance and Ritual: Celebrating the Jewish Wedding* (Los Angeles: Skirball Cultural Center, 2001), p. 21–30.
- 3 *Ibid.*, p. 27.
- 4 Anita Diamant, *The New Jewish Wedding* (New York: Fireside / Simon & Schuster, 1985) p. 109.

Ústředním tématem práce kanadské umělkyně **Melissy Shiff** je znovuobjevování, přetváření a obnovování židovských rituálů a kritické zkoumání židovského náboženství a kultury. Ve své práci se pohybuje mezi uměleckou tvorbou a aktivismem, využívá video i prostředky umělecké performance a instalace. V některých svých dílech se snaží aktualizovat tradiční vztah judaismu a sociální spravedlnosti, v jiných – jako například ve vlastní svatbě, kterou pojala jako performanci – testuje propustnost hranice mezi uměním a skutečností života.

Předchozí verze *Postmoderní židovské svatby* byla promítána na židovských filmových festivalech v Seattlu, Torontu a Buenos Aires. V květnu 2004 byl projekt představen na konferenci, kterou pod názvem *Religious Witness* na půdě New York University uspořádali Barbara Kirshenblatt-Gimblett a Jeffrey Shandler. Ukázky z projektu lze rovněž najít na serveru Modiya, který se věnuje tématu židovství, médií a náboženství (<http://modiya.nyu.edu>).

V březnu 2002 autorka realizovala projekt nazvaný *Times Square Seder Featuring the Matzo Ball Soup Kitchen* (Seder na Times Square a *maco ball soup* kuchyně). Jeho součástí byla též video-skulptura *Elijah Chair* (Eliášovo křeslo) nacházející se dnes ve sbírkách Židovského muzea v New Yorku, kde byla také samostatně vystavena v rámci instalace v Goodkind Media Gallery uspořádané kurátorem Andrew Ingalem. Svůj *Seder na Times Square* pojala Melissa Shiff jako aktivistický happening, v jehož rámci se pokusila prostřednictvím pesachových rituálů obrátit pozornost k problémům současného světa – hladu a bezdomovectví. Novější instalace, rovněž vycházející z ikonografie svátku Pesach, kterou autorka nazvala *The Medium is the Matzo* (Médiem je maces), byla veřejnosti představena v dubnu 2005 v Bronfman Center for

Canadian artist Melissa Shiff reinvents, reformats and rejuvenates Jewish rituals, applying critical analysis to Jewish religion and culture. Shiff works in video, performance, and installation and at the intersection of art and activism, and some of her work aims to revitalize the connection of social justice to Judaism. Other works, such as her real life performance art wedding, seek to blur the boundaries between art and life.

An earlier version of *Postmodern Jewish Wedding* has been screened at Jewish film festivals around the world, including Seattle, Toronto and Buenos Aires, and it was featured at the conference “Religious Witness” at New York University organized by Barbara Kirshenblatt-Gimblett and Jeffrey Shandler in May 2004. Excerpts of the *Postmodern Jewish Wedding* are featured online at Modiya, which is a website devoted to Jews, media, and religion (<http://modiya.nyu.edu>).

Shiff’s video sculpture *Elijah Chair* is in the permanent collection of the Jewish Museum in New York and it was featured in a special exhibition at its Goodkind Media Gallery in 2004 curated by Andrew Ingall. The *Elijah Chair* was originally part of Shiff’s *Times Square Seder Featuring the Matzo Ball Soup Kitchen* held in March of 2002. This art – activist happening activated Passover rituals to call attention to the problems of hunger and homelessness. A more recent Passover installation entitled *The Medium is the Matzo* took place at the Bronfman Center for Jewish Life at New York University in April 2005. Most recently, *Gender Cuts/the Jew Under the Knife* was featured in the group show *Command J: Jewish Laws, Digital Arts* as part of the *ReJewvenation* conference and

Jewish Life na New York University. Zatím poslední prezentací autorčiny práce bylo uvedení projektu *Gender Cuts / The Jew Under the Knife* (Gendrový řez / Žid pod skalpelem) v rámci skupinové výstavy *Command J: Jewish Laws, Digital Arts* (Příkaz J: Židovský zákon, digitální umění), která se konala v rámci konference nazvané *ReJewvenation*, pořádané jako součást kulturního festivalu na torontské univerzitě v říjnu 2005 (www.rejewvenation2005.com).

Melissa Shiff je členkou Semináře pokročilých studií pro otázky židovské diaspory a nových médií na York University a členkou redakční rady internetového serveru Mosaica, který vytváří prostor pro on-line prezentaci židovského umění. Studovala umění na School of the Museum of Fine Arts v Bostonu a na Tufts University. Kromě jiných institucí veřejně přednášela v Židovském muzeu v New Yorku a na Brandeis University.

V nedávné době založila internetový obchod *JAP – Jewish Art Projects/Products/Politics*, kde nabízí svoje nápaditě přetvořené rituální předměty. Obchod lze navštívit prostřednictvím internetové stránky www.melissashiff.com.

Druhý projekt, který Melissa Shiff představí v rámci oslav stého výročí založení Židovského muzea v Praze v září 2006, je videoinstalace *ARK* vytvořená pro prostor bývalé Malé Pinkasovy ulice.

Spoluautor námětu a scénáře k projektu *Postmoderní židovská svatba* **Louis Kaplan** působí jako docent na Katedře dějin a teorie fotografie a nových médií na University of Toronto a je ředitelem Ústavu pro kulturu a komunikaci na University of Toronto at Mississauga. Více o jeho práci lze najít na www.utm.utoronto.ca/icc/home.html.

cultural festival at the University of Toronto in October 2005 (www.rejewvenation2005.com).

Shiff is a member of the York University advanced research seminar for the study of Jewish Diaspora and New Media and a member of the advisory board of Mosaica, a web site for new Jewish art on-line. Having received her artistic training at The School of the Museum of Fine Arts Boston, she holds a degree from Tufts University and has lectured about her art at The Jewish Museum and Brandeis University among other institutions.

Shiff has recently launched an on-line store called *JAP Jewish Art Projects/Products/Politics* for her reinvented ritual objects. The store can be reached through her website at www.melissashiff.com.

The Jewish Museum in Prague plans to exhibit Shiff’s site-specific video installation entitled *ARK*. Conceived for the former Small Pinkas Street, it opens in September 2006 as part of the museum’s centennial celebration.

Co-author of *Postmodern Jewish Wedding* **Louis Kaplan** is Associate Professor of History and Theory of Photography and New Media in the Graduate Department of History of Art at the University of Toronto and Director of the Institute of Communication and Culture at University of Toronto at Mississauga. More on Louis Kaplan’s work and activities can be found at: www.utm.utoronto.ca/icc/home.html.

Melissa Shiff
Proměna rituálu: Postmoderní židovská svatba
Reframing Ritual: Postmodern Jewish Wedding

Katalog a instalace / Catalog and Installation:

Kurátorka / Curator: Michaela Hájková

Texty / Text: Louis Kaplan, Melissa Shiff, Michaela Hájková

Český překlad / Czech translation: Michaela Hájková

Anglický překlad / English translation: Howard Sidenberg

Fotografie / Photographs: Tobi Asmoucha

Grafická spolupráce / Graphic design: Ondřej Dobrylovský

Technická spolupráce / Technical support: Viktor Vrbický

Instalace / Installation: Pavel Břach

Tisk / Printed by: TRICO, Praha

© 2006 Židovské muzeum v Praze / Jewish

Museum in Prague

Film:

Režie / Directed by: Melissa Shiff

Scénář rituálu–performance / Ritual–Performance

co-conceived and written by: Louis Kaplan, Melissa Shiff

Kamera / Camera: Felipe Rodriguez, Carolyn Wong,

Peter Shapiro, Vagner Whitehead

Střih / Film edited by: Melissa Shiff

After Effects: Melissa Shiff

Hudební spolupráce / Music by: Hip-Hop Klezmer Band – Sophie

Salomon, Josh Dolgin, Michael Alpert, David Krakauer

České titulky / Czech subtitles: Michaela Hájková

© 2006 GolusShip Productions

6. dubna – 4. června 2006 / April 6 – June 4, 2006

Židovské muzeum v Praze – Španělská synagoga

Jewish Museum in Prague – Spanish Synagogue

Věžeňská 3, 110 00 Praha 1 / Prague 1

Instalace je součástí celoročního programu Rok s židovskou kulturou probíhajícího u příležitosti oslav stého výročí založení Židovského muzea v Praze.

The installation is part of the Year of Jewish Culture celebrating the Jewish Museum in Prague’s Centennial.

Vydalo Židovské muzeum v Praze / Published

by the Jewish Museum in Prague

U Staré školy 1–3, 110 00 Praha 1, Czech Republic

Tel.: +420-224 819 456 / Fax: +420-224 819 458

www.jewishmuseum.cz / office@jewishmuseum.cz

Rezervace vstupenek / Ticket Office:

U Starého hřbitova 3a, 110 00 Praha 1, Czech Republic

Tel.: +420-222 317 191 / Fax: +420-222 317 181

marek.selnekovic@jewishmuseum.cz

Partneři / Partners:

